

особистості та її особистісне становлення неможливе без цифрового простору, який сьогодні об'єктивно є чинником цифрової соціалізації.

Отже, нині триває процес реалізації Концепції виховання дітей і молоді в цифровому просторі, прийнятою Інститутом проблем виховання НАПН України в червні 2021 року, де чітко визначено основні принципи і підходи до розв'язання багатьох актуальних проблем, пов'язаних з цифровізацією освіти. На часі необхідним є типологізація та систематизація конкретних чинників та складових цифрового простору, що мають потенційний вплив на соціалізацію особистості та її соціальний розвиток, аналіз переваг та недоліків їх впливу на особистість, потенційних можливостей, ризиків та загроз на індивідуальному, інституційному та національному рівнях, що і становитиме перспективи подальших наукових пошуків.

Література

1. Клименюк Н. Новий вимір виховання: соціалізація дитини в умовах цифрового простору. *Вересень*. № 3 (98). 2023. С.60-72.
2. Концепція виховання дітей та молоді в цифровому просторі / Кремень В.Г., Сисоєва С. О., Бех І. Д. та ін. // Національна академія педагогічних наук України. К., 2021. 52 с. Режим доступу: <http://surl.li/bxofm>
3. Тлумачний словник-мінімум із соціальної педагогіки та соціальної роботи / упор. Л. В. Лохвицька. 2-ге вид., оновл. Тернопіль : Мандрівець, 2017. 232 с.
4. Яблонський А.І., Рогальська-Яблонська І.П., Яценко Л.В. Соціальний розвиток учнівської молоді в період діджиталізації. *Габітус*. Вип.41. 2022. С. 202-207.

*І.Б. Савельчук, м. Київ,
Україна*

ПЕРСПЕКТИВИ СОЦІАЛЬНОГО ВІДНОВЛЕННЯ МОЛОДІ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Анотація. У статті розкрито перспективи формування нового напрямку в соціальній роботі – соціального відновлення молоді. У дослідженні визначено відповідність змісту соціального відновлення сучасним викликам та потребам молоді щодо швидкого поновлення своєї життєздатності та побудови стабільного власного майбутнього.

Ключові слова: соціальне відновлення, молодь, напрями соціальної роботи.

Соціальне відновлення може стати важливим та інноваційним напрямком соціальної роботи, особливо в умовах зростання кризових ситуацій та конфліктів. Сучасний світ швидко змінюється, оскільки з'являються глобальні виклики щодо надзвичайних ситуацій, таких як війни, конфлікти, міграція,

природні катастрофи та глобальні пандемії. Все це призводить до загострення соціальних та психологічних проблем, призводять до тиску на молодь та створюють потребу в підтримці та відновленні, особливо серед молоді. Соціальне відновлення як напрям соціальної роботи має дієві інструменти для реагування на сучасні виклики надзвичайних ситуацій задля відновлення життєздатності територіальних громад та уразливих категорій населення. Соціальне відновлення дозволяє відбудувати не лише інфраструктуру та матеріальні блага, але й повернути психологічне та соціальне благополуччя молодих людей. Інтегровані соціальні послуги в територіальних громадах враховують тенденції розвитку соціальної роботи [7], виклики надзвичайних ситуацій для сучасної молоді щодо їх очікувань та орієнтація на майбутнє [1; 5; 6].

Саме тому першочерговим завданням соціального відновлення постає спрямування на поновлення соціальних зв'язків, психологічну підтримку та навчання, що забезпечить молоді успішно інтегруватися у суспільство та будували стабільне майбутнє. Вирішення цього завдання щодо соціального відновлення молоді вимагає інноваційних підходів до соціальної роботи, злагодженої взаємодії, партнерства та міждисциплінарного співробітництва для досягнення позитивних результатів. Соціальна робота в цьому контексті спрямована на відновлення соціального функціонування, психологічного благополуччя та якості життя населення, яке постраждало внаслідок надзвичайних ситуацій. Соціальне відновлення стимулює розвиток соціальної роботи як професії та вимагає впровадження інноваційних методів та стратегій (рис. 1).

Соціальне відновлення молоді – це процес сприяння та підтримки молодих людей після конфліктів, кризових ситуацій, природних катастроф або інших надзвичайних ситуацій, що спрямований на забезпечення можливостей повернення молоді до нормального життя, розвитку їх потенціалу та включення в суспільні процеси.

Рис. 1. Інноваційні методи та стратегії соціального відновлення молоді

Оскільки соціальне відновлення як новий напрям для соціальної роботи з молоддю має можливість впливати на дієвість громадських ініціатив та активізацію спільнот, то сприяння взаємодії соціальних працівників з молоддю щодо спільного розв’язання проблем потребує ефективних механізмів реалізації напрямів соціального відновлення (табл. 1.).

Таблиця 1.

Напрями та механізми реалізації соціального відновлення молоді

№ п/п	Напрями соціального відновлення	Зміст соціального відновлення	Механізм реалізації
1.	Психологічна підтримка	Молодим людям, які пройшли складні ситуації потрібно отримати психологічну допомогу та підтримку	Професійні психологи або консультанти можуть допомогти їм подолати травматичні переживання та відновитися після стресу
2.	Освіта та навчання:	Забезпечення доступу до якісної освіти є аспектом соціального відновлення молоді.	Включення можливості отримання базової освіти, професійного навчання та розвитку навичок, які підтримують їх інтеграцію в робоче середовище.
3.	Зайнятість та підприємництво	Створення можливостей для молоді отримати роботу або підтримка підприємницької діяльності серед молоді допоможе їм інтегруватися в економічне життя та забезпечити своє матеріальне благополуччя.	Це може включати надання фінансової підтримки, навчання навикам підприємництва, створення сприятливих умов для розвитку бізнесу, створення робочих місць та інвестиції в молодіжні проекти та ініціативи.

№ п/п	Напрями соціального відновлення	Зміст соціального відновлення	Механізм реалізації
4.	Соціальна підтримка та захист	Надання соціальної підтримки та захисту молодих людей, які постраждали від війни або кризи	Включення психологічної підтримки, медична допомога, соціальні послуги, житлова підтримка та доступ до правової допомоги.
5.	Громадська участь та лідерство	Участь молоді в громадських процесах та прийняття рішень щодо власного майбутнього, розвиток лідерських якостей серед молоді	створення молодіжних організацій, навчання навикам участі в громадському житті, розвиток лідерських здібностей та стимулювання активної участі в рішеннях, що стосуються їх майбутнього та спільноти
6.	Патронаж та менторство:	Програми патронажу та менторства можуть забезпечити молоді додаткову підтримку та допомогу в інтеграції в суспільство.	Досвідчені наставники можуть допомогти їм розробити майбутні плани та досягти своїх цілей.

Соціальне відновлення має перспективи для майбутнього молоді, сприяє зміцненню спільноти, розвитку молоді та підвищенню їхньої ролі у суспільстві. Перспективи соціального відновлення щодо побудови успішного майбутнього зосереджують зміст соціальної роботи на покращення психологічного та соціального здоров'я молоді, підвищення їх інноваційного потенціалу щодо створення стійких спільнот. Шляхом психосоціальної допомоги молоді в побудові стабільного майбутнього та розвитку позитивних життєвих цілей соціальне відновлення може сприяти запобіганню подальшим кризовим ситуаціям, попередженню конфліктів та насильства, впливати на покращення якості життя молоді та інших вразливих груп населення щодо їх надії на самодостатність та позитивний внесок у суспільство.

Отже, соціальне відновлення є актуальним та інноваційним напрямком у соціальній роботі, який відповідає сучасним викликам та дозволяє молоді швидко відновити свою життєздатність та побудувати стабільне майбутнє.

Література

1. Амеліна В.М. Формування життєвих стратегій учнівської молоді: шляхи реалізації. Сучасний виховний процес: сутність та інноваційний потенціал: матеріали звіт. наук.-практ. конф. Інституту проблем виховання НАПН України за 2021 рік НАІР, м. Івано-Франківськ, 2022. С. 6-10.
2. Бибик, Д. (2022). Ціннісні орієнтації учнівської молоді України в умовах воєнного

стану. Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді, 26(1), 43-54. <https://doi.org/10.32405/2308-3778-2022-26-1-43-54>

3. Бирик, Д. Д. *Лідерство та соціальна згуртованість молоді: перспективи забезпечення розвитку в умовах сучасних викликів: Сучасний виховний процес: сутність та інноваційний потенціал: матеріали звітної науково-практичної конференції Інституту проблем виховання НАПН України за 2022 рік (11)*. НАІР, м. Івано-Франківськ, Україна, 2023. С. 29-33

4. Бирик, Д., & Савельчук, І. (2023). Соціальна згуртованість молоді в Україні в умовах воєнного стану. *Social Work and Education*, 10(1), 7–16. <https://doi.org/10.25128/2520-6230.23.1.1>

5. Савельчук І. Б. Очікування та орієнтація на майбутнє: виклики під час війни для сучасної учнівської та студентської молоді. Повоєнна Україна і Світ: філософський, правовий та гуманітарний дискурси. м. Київ. 2022. С. 68

6. Савельчук, І. (2022). Соціальні очікування молоді: від теоретичного осмислення до практичного застосування у воєнний та післявоєнний період. *Social Work and Education*, 9(1), 113–121. <https://doi.org/10.25128/2520-6230.22.1.9>

7. Savelchuk, I., Bybyk, D., Zhytynska, M., Ivzhenko, I., Mikheiva, O., & Kunytsia, T. (2021). Trends in the Development of Social Work: Postmodern Ideas and Prospects. *Postmodern Openings*, 12(3Sup1), 143-154. <https://doi.org/10.18662/po/12.3Sup1/356>

*Сіній В. В., м. Київ,
Україна*

ПРОФЕСІЙНА ОРІЄНТАЦІЯ УЧНІВ НА АДАПТАЦІЙНОМУ ЦИКЛІ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ STEM-ОСВІТИ

Анотація. В статті актуалізовано проблему професійної адаптації здобувачів освіти у гімназії, що пов'язано з необхідністю вибору профілю навчання ліцеї. Окреслено можливості STEM-освіти, що реалізується у модельних навчальних програмах адаптаційного циклу базової середньої освіти для пропедевтики формування кар'єрної спрямованості здобувачів освіти на обрання профілю навчання..

Ключові слова: заклади загальної середньої освіти, кар'єрна спрямованість, професійне самовизначення, STEM.

Відповідно до запиту суспільства в Україні впроваджується освітня реформа відповідно до концептуальних засад Концепції «Нова українська школа», які законодавчо закріплені у законах України «Про освіту» (2017) та «Про повну загальну середню освіту» (2020), Державних стандартах початкової освіти (2018) та базової середньої освіти (2020). Ці зміни впроваджуються в освітню практику поступово, у 2023-2024 навчальному році за новими навчальними програмами, що реалізують ідеї Нової української школи навчаються 1–6 класи й відбувається апробація модельних навчальних програм у 7 класі закладів загальної середньої освіти.